

Duitsland wil 'Lissabon' ratificeren

Bondsdag keurt aanpassing wetgeving goed

Achtergrond - 24 augustus 2009

(24 augustus 2009, geactualiseerd 27 augustus) Na een heftig debat woensdag in de Bondsdag kan Duitsland het Verdrag van Lissabon ratificeren. Het Constitutioneel Hof in Karlsruhe oordeelde eerder dat de Duitse wetgeving daarvoor moest worden aangepast. Dat is nu gebeurd. "Duitsland was altijd de motor achter de Europese integratie. Die motor loopt echt niet zomaar vast."

De Bondsdag kwam op 26 augustus in een speciale zitting bijeen om te stemmen over de zogenoemde Geleidewet, die definitieve ratificering van het Verdrag van Lissabon mogelijk maakt.

Dat Verdrag uit 2007 moet de Europese Grondwet vervangen die twee jaar eerder door de Franse en Nederlandse kiezers per referendum is afgekeurd. Met 'Lissabon' hoopt de EU slagvaardiger te worden door onder meer het Europees parlement meer macht te geven en stappen te ondernemen naar een gezamenlijk Europees buitenlands beleid.

Macht Europees parlement

De rechters van de hoogste Duitse rechtbank stelden vorige maand vast dat de democratische legitimatie van de Europese Unie in het Verdrag van Lissabon tekortschiet. Volgens hen heeft het Europees Parlement te weinig controlerende macht als volwaardige volksvertegenwoordiging. Zolang dit het geval blijft, is de Bondsdag de enige aangewezen instantie die de wil van de Duitse kiezers vertolkt als het gaat om bijvoorbeeld overdracht van meer nationale bevoegdheden naar Brussel, aldus de rechters.

Het Duitse Constitutionele Hof neemt in Europa een bijzondere plaats in omdat het ook Europese verdragen aan de Duitse grondwet toetst. De uitspraak van het Hof ligt, zeker met de verkiezingen in aantocht, extra gevoelig.

Verkiezingen

De Bondsdag keurde het Verdrag in mei 2008 goed. Nog op dezelfde dag diende een CSU-parlementariër een klacht in bij het Constitutionele Hof, die tot de uitspraak van juli van dit jaar leidde. De Beierse zusterpartij van de CDU bleef zeer kritisch over 'Lissabon' en ging daarmee in tegen het standpunt van de CDU,

die het verdrag wel wilde ratificeren.

Een ruzie hierover vlak voordat de partijen gezamenlijk de verkiezingen ingaan, kwam niet goed uit. Maar het lukte beide partijen ook na extra overleg vorige week niet de plooiën glad te strijken. Het bleef dus tot op het laatst spannend wat de CSU woensdag bij de stemming over de Geleidewet in de Bondsdag zou doen.

Uiteindelijk stemden alle partijen met uitzondering van Die Linke in met de Geleidewet. De CSU hield weliswaar vast aan een motie waarin staat dat het Verdrag van Lissabon alleen voor Duitsland mag gelden als het de interpretatie van het Constitutionele Hof volgt, maar dat stond goedkeuring van de Geleidewet niet in de weg.

“Delen van je soevereiniteit overdragen aan Europa is een thema dat overal in de EU gevoelig ligt”, aldus Hanco Jürgens. Hij verricht voor het Duitsland Instituut Amsterdam (DIA) en het Montesquieu Instituut onderzoek naar de invloed van Europa op Duitsland en Nederland. “Dat is in ieder land hetzelfde. Den Haag wil ook niet dat Brussel tornt aan het Nederlandse euthanasie- of softdrugsbeleid.”

Soevereiniteit

Maar Duitsland zal volgens Jürgens weinig aan soevereiniteit inboeten als ‘Lissabon’ van kracht wordt. “Hoeveel macht Duitsland aan Europa overdraagt is een vraag die inderdaad eerst aan de Bondsdag moet worden voorgelegd”, zegt Jürgens. “Dat is in het verdrag nog niet goed genoeg geregeld. Het is daarom terecht dat het Constitutioneel Hof hierop wijst. Maar Europese besluiten worden door alle lidstaten genomen, dus ook door Duitsland. Het is niet zo dat de Bondsrepubliek, of een andere Europese lidstaat alle zeggenschap verliest aan Brussel.”

Jürgens vindt het een goede zaak dat het Constitutioneel Hof kanttekeningen plaatste bij het verdrag. “Naast de politiek kan deze instelling de effecten van zo’n verdrag zorgvuldig afwegen. Dat is ook het belang van de burger.”

Motor

Toch geeft de wetenschapper eurosceptici weinig kans op succes in Duitsland. Jürgens: “De kritiek van het Hof is begrijpelijk, maar vormt denk ik geen gevaar voor de definitieve Duitse ratificering van het verdrag. Duitsland was altijd de motor achter de Europese integratie. Die motor loopt echt niet zomaar vast.”

De Geleidewet waarover woensdag is gestemd, moet nu nog door de Bondsraad, de vertegenwoordiging van de deelstaten, worden goedgekeurd. De wet moet op 8 september definitief zijn vastgesteld. Dan kan de wet op 1 oktober van kracht

gaan. Dat is een dag voordat Ierland, de laatste van de 27 EU-lidstaten die 'Lissabon' moeten goedkeuren, zich nog een keer over het verdrag uitspreekt. Die Ieren stemden er vorig jaar juni in een referendum tegen. Nederland keurde het Verdrag vorig jaar juli goed.

Afbeelding:

[dpa/picture-alliance](#)

Dit is een artikel gedownload via duitslandinstituut.nl.

Artikel: <https://duitslandinstituut.nl/artikel/699/duitsland-willissabon-ratificeren>